

Aanwijzing monumenten in het centrumgebied van Hilversum

Wethouder Kastje geeft aan dat hij een afspraak heeft gemaakt met Stichting Hilversum Pas Op om het voorstel uiterlijk 11 december te laten besluiten; Pas Op zal dan de ingebrekestelling m.b.t. het Molenaarshuisje intrekken.

College: Vanuit het college zijn er veel opmerkingen en worden vraagtekens geplaatst bij de onderbouwing. Deze is, zoals ook al in een zienswijze is aangegeven, soms zo algemeen en weinig onderscheidend dat men zelf gaat oordelen. De lat lijkt erg laag te liggen.

Antwoord:

Representanten ontwikkeling en identiteit centrum

De monumenten in het centrum zijn geselecteerd op grond van de landelijke criteria waaraan lokale criteria zijn toegevoegd. De criteria samen maken het mogelijk om die monumenten te selecteren zodat alle perioden, bouwstijlen en bouwwijzen kunnen worden behouden. Daarmee wordt de herkenbaarheid en de beleefbaarheid van gelaagde ontwikkeling en de identiteit van het centrumgebied geborgd. Dan is het verhaal van Hilversum te volgen via objecten.

Brede context en afweging selectielijst

De selectie heeft plaats gevonden door de inventarisatie van het professionele Bureau voor Bouwhistorie en Architectuurgeschiedenis, die van de professionele landelijke organisatie Heemschut met Albertus Perk en onze eigen inventarisatie naast elkaar te leggen en met elkaar te bespreken. Tijdens het nadere veldonderzoek door een (ingehuurde) architectuurhistoricus zijn er panden afgefallen. De lijst is het resultaat van samenwerking en overleg tussen professionals, landelijke organisaties en Albertus Perk/Pas Op!.

Het verhaal van Hilversum – en gaafheid

Gaafheid speelt in het centrumgebied een ondergeschikte rol. Er staan panden op de lijst die oud zijn, kwetsbaar en lange tijd zijn beschouwd als niet belangrijk voor het verhaal van Hilversum of de verstedelijking van het centrum. Uitdrukkelijk heeft de raad gevraagd om via panden de geschiedenis en de (historische) bebouwing in kaart te brengen. Zoals toegelicht, blijkend de panden veel gaver en herkenbaarder dan op het eerste gezicht gedacht. De gewijzigde panden vertellen vaak zelfs het verhaal van een veranderend centrum.

Landelijk vastgesteld format

De redengevende omschrijvingen zijn vrij uitgebreid. De historie van de panden wordt beschreven en in welke ontwikkelingsperiode ze representatief zijn wat betreft visie, omvang en stijl. Duidelijk wordt welke bouwstijl- en bouwwijze in de perioden werd toegepast, op welke wijze de veranderende functies in (het centrum van) Hilversum werden vertaald en de positionering van de panden. Als er een bijzonderheid te vermelden viel, is dat gedaan (belang van bedrijf of functie). De redengevende omschrijvingen voldoen aan de landelijk, voor rijksmonumenten ontwikkelde opzet.

Het verhaal vertellen

In de opvolgende communicatie worden de verhalen van de panden verteld door middel van film, foto, interview en geschiedenis en uiterlijk van het pand.

Verhaal van Bakkerij Kaiser

Het woon-winkelpand werd gebouwd in 1898 en bestond naast de woon-winkelhuizen uit een bakkerij in opdracht van P. Kaiser, die regionaal tot landelijk bekend werd met zijn bakkerswinkels. In 1903 werd vergunning verleend voor een derde oven en in 1910 volgende de uitbreiding met magazijn, werkplaats, waslokaal en meelzolder aan de achterzijde. In 1910 kwam ook het distributiegebouwtje voor de afgifte van brood aan de broodventers aan de Spuisteeg tot stand, naar ontwerp van H. Nieuwenhuijzen.

Het woon-winkelpand staat in de rooilijn van de bebouwing aan de Groest en dateert uit de periode dat het aantal woon-winkelpanden fors toenam als gevolg van de groei van dorp tot forensen- en industriestad aan het einde van de 19^e en het begin van de 20^e eeuw. De nieuwe panden kregen door hun hoogte, omvang en ligging in de gevelwand een 'stadser' karakter. De chique villawijken hadden hun weerslag op de luxere uitstraling met meer detaillering van een aantal winkels. Bijzonder is de grootschaligheid van de dubbele bakkerij; feitelijk is er sprake van een broodfabriek.

College: Sommige gebouwen zijn al zodanig verpest dat aanwijzing geen zin meer heeft. Op andere gebouwen zijn ontsierende toevoegingen aangebracht (trespa gevelbeplating, reclamebakken, luifels). Het zou wenselijk zijn die ontsieringen dan ook te laten verdwijnen. Eigenlijk hadden die niet vergund moeten worden.

Antwoord:

Het vergunnen door B&W van wijzigingen die soms afbreuk doen aan het pand en het afgeven van sloopvergunningen, vormden één van de redenen voor de raad om monumenten te selecteren en aan te wijzen. Daarmee werden de waarden in het bestemmingsplan geborgd.

Mogelijkheden tot verbetering

Er zijn wat de geselecteerde panden betreft nauwelijks wijzigingen in de categorie luifels, gevelbeplating reclamebakken etc. die niet te herstellen zijn. Een voorbeeld daarvan is Lorenzo aan de Kerkbrink. Het pand komt weer in alle glorie tevoorschijn als de aangebrachte elementen worden verwijderd. Er is met de aangebrachte elementen dus geen sprake van onomkeerbaarheid.

Het pand aan de Kerkbrink nu, achter de beplating/reclame van het restaurant gaan originele glas in lood ramen schuil.

Tijdens de campagne om nieuwe, betere puien toe te passen (gevelherstelfonds, periode van 2016 tot eind 2017) ontving een eigenaar voor een betere pui € 10.000. Dat had zichtbaar effect.

Er is gebleken welke verbeteringen er mogelijk zijn door de karakteristieken van de panden als uitgangspunt te nemen, de gekleurde glas-in-loodramen tevoorschijn te halen etc. Het gevelherstelfonds is niet voortgezet. De status van monument maakt het mogelijk de cultuur- en architectuurhistorische waarden bij wijzigingen te behouden en te versterken

Het Meddens pand aan de Kerkstraat –voor- en –na- inzet van het gevelherstelfonds. De gevel werd teruggebracht in originele staat en het pand is daardoor veel aantrekkelijker geworden, de leegstand is voorbij; het monument werd getransformeerd naar een restaurant.

We verwijzen hierbij ook graag naar de voormalige Eurobioscoop, nu Mout, waar de monumentale waarden na het verwijderen van de voorgevel tijdens sloopwerkzaamheden zichtbaar werden. Dit pand aan de Naarderstraat stond ook op de selectielijst van potentiële monumenten centrum. Na het vaststellen van deze waarden is het als eerste van de lijst een monument geworden. Een mooi voorbeeld van een monument midden in het centrum wat nu extra kwaliteit geeft aan het marktplein.

College: Ook wordt er op gewezen dat er een aantal gebouwen aan de Koninginneweg op de lijst staan: de aanwijzing daarvan kan mogelijk een belemmering vormen voor al bestaande plannen of in ieder geval voor vertraging zorgen. Er wordt echter op gewezen dat na een belangenafweging uiteindelijk toch altijd nog besloten kan worden sloop toe te staan.

Antwoord:

Concrete afwegingen t.b.v. aanwijzing en t.b.v. wijzigingen

Er zijn op dit moment voor geen enkel pand concrete plannen of onderbouwingen om af te zien van de enkele aanwijzing als monument (aanwijzing als monument). Het vergunningstelsel voorziet in een afweging in het CONCRETE geval (omgevingsvergunning).

College: De portefeuillehouder legt uit dat ter uitvoering van de in de raad besproken “stad van jonge monumenten” deze slag is gemaakt. Op basis van de huidige afspraken komen we tot deze lijst. Indien het college van mening is dat er eerst een discussie moet plaatsvinden over de

uitgangspunten en de eisen die aan de onderbouwing worden gesteld, zal de toch al geplande discussie met de erfgoedorganisaties etc. naar voren moeten worden gehaald. Het college stemt in met het voorstel van de gemeentesecretaris om de effecten te onderzoeken en volgende week de afweging daarover te maken.

Antwoord:

Samenstelling lijst in breed overleg gedurende 3 jaar

De inventarisatie, selectie en onderbouwing is vanaf 2013 in breed verband ontwikkeld, bediscussieerd en uitgevoerd. BBA heeft de ontwikkelingsgeschiedenis beschreven en per kavel onderzocht wat de ontwikkeling daarvan was en de ontwikkeling van de bebouwing. Dit is breed bekend gemaakt en besproken.

Daarna is samen met de verenigingen de inventarisatie en uiteindelijke selectie gemaakt die nog in het veld is getoetst en twee keer aan de onafhankelijke adviesCommissie voor Welstand en Monumenten (CWM) is voorgelegd.

Communicatie met ondernemers en eigenaren in het centrum (programma centrum)

De eigenaren en de actoren in het centrum zijn regelmatig geïnformeerd (mede in stuurgroep). De zienswijzen zijn beperkt en het behouden en versterken van de identiteit van de binnenstad wordt breed ondersteund.

Voorbescherming 2016

Het vorige college heeft na de brede discussie en consensus over de uitgangspunten de monumenten in voorbescherming genomen en de raad en alle eigenaren en ondernemers daarover geïnformeerd. De eisen die aan de onderbouwing worden gesteld zijn landelijk vastgelegd en door de CWM getoetst.